

HUKUK VE ADALET HİZMETİNE SOSYAL HİZMET AÇISINDAN BAKIŞ

SHU Nihat Tarimeri

GİRİŞ

Her yıl kasım aylarında çocuk haklarından, nisan aylarında ise çocuk bayramı ile çocuklar bilindiği gibi gündeme ele alınır.. Türkiye de yaşayan 30 milyona yakın çocuk ve gencin yanı sıra böyle bir çocukluk ve gençliği hatırlamak bu günler içindir.Fakat bugünden sonra hemen unutulmak için de bir güne dönüşmektedir.Halbuki ve özellikle çocukların korunup kollanması vede korunması için sosyal hizmet(ler) gibi uygulamalar ile birlikte adalet ,sağlık ,eğitim gibi temel hizmetlerin tamamlayıcı bir unsur olması bugünleri değil 364 gün sosyal hizmet(ler)i daha da önemli kılmaktadır.

Yapılan tercih,yaklaşım ve politika geliştirme ile kişilerin birbirleriyle ,toplumla ve devletler ilişkilerini düzenleyen bir düzen ve yönetim için var olan birliktelik "hukuk" gibi özellik ve uygulamalara da yansımaktadır.Gene kişiler ve topluluklar ile ilgili yoksunlukların ve sosyal sorunların giderilmesine yönelik bir iyilik halini amaçlayan sosyal hizmet(ler) için bir birliktelik adalet hizmeti ve yürütmenin/yönetiminde de ayrıca temel bir parçasıdır.Özellikle insanoğlunun gelişimi ile geline nokta da hukuk ve sosyal devlet için birliktelik nitelik ve özelliği belirleyen temel bir unsurdur. "İnsan" ve "insanlık" için temel haklar gibi haklar bir bütündür. Hem bir kişinin kendisi hem yönetenler hemde uygulayıcılar için de yükümlü ve sorumlu kılmak bu açıdan bir önceliktir..

Bilindiği gibi yaşadığımız böyle bir evrende ve dünya da insanoğlu, hayvanlar ,bitkiler bu dünyanın,doğa ve düzeninde bir parçasıdır.Doğanın içinde kendine ait gizemli bir düzende vardır. Yeryüzünde yer alan canlılar arasında bitkiler ve hayvanlar dünyasında olduğu gibi insanoğlu da bir üreme yetisi ile üreyip kendi soyunu da devam ettirebilmiştir.Bir denge ve uyum ile var olmak için dünyaya gelme ve ölmeye kadar gelişimi içeren bir yaşam süreçte öne çıkmıştır. Hayvan dünyasında var olan yavrular için beslenme ile başlayan ve koruyan bir evre de öne çıkarken bu yönde çeşitli görüntülerde (1) bu dünyayı anlamaya da yardımcı olabilmektedir.İnsanoğlu açısından ise bebek ile başlayan çocuk ve genç gibi çeşitli evrelerde yaşam sürecinin doğal bir parçasıdır.Doğaya hediye edilen bir doğuş ve bitiş sürecinde aynı zamanda bir "surviver/yaşam mücadelesini de içermektedir.Gene hayvan dünyası dahil bir "merak" ile de doğayı anlamak ve beslenme dahil bir yaşam mücadelesi için davranış(lar) da doğasındadır.Fıtratındadır.Doğada yer alanlar için gelişim ile birlikte birbirleriyle geçinme ve yararlanmayı içeren davranış(lar) ve bir düzende öne çıkmaktadır.Güven ise kişiler dahil diğer kişileri içeren geniş bir alanı/alanlarıda kapsamaktadır.İnsanoğlunun gelişimi ile geline günümüzde gene davranış(lar) ve bir düzen için eğitim,adalet,koruma,güvenlik ve sağlık gibi önemli ve temel hizmetler aynı zamanda bir soyun ve varlığının da devamı içindir. Davranış(lar) ile yok edilmesi veya zarar verilmesi de mümkündür.

Günümüze kadar insanoğlu için var olan böyle bir yolculuk başta merak dahil doğayı anlamak böyle düzenin de bir başlangıç noktası olabilmektedir..Bir parçası ve yansımasıdır.Merak ve anlamak ile öne çıkan bir süreçte insanoğlu doğası gereği sahip olduğu davranışlar ile yansımaktadır.Bunun dışında beden,zihinsel , sosyal gelişim ve olgunlaşma sürecinde duyguyu da içeren olumlu ve olumsuz çeşitli davranış(lar)da öne çıkmaktadır. Bu yönde ki bir yönetim ve insanların diğer insanlar için yardım, dayanışma,bakım dahil korumasını da içeren olumlu davranışlar soyun devamı da için de söz

konusu olup böyle bir düzen ve birliktelikte öne çıkmaktadır. İnsan ve insanoğlu tarafından çeşitli olumlu veya olumsuz davranışlar ile birliktelik ve düzen tarihsel bir süreç açısından bu düzen ve anlamayı kolaylaştırabilmektedir..

Örneğin ilkel bir toplulukta kişiler arasında öne çıkan bir kişi yönetim için öne çıkarkan günümüzde tarzan gibi filmlerdeki görüntüler böyle bir düzenin bir yansıması olabilmektedir.Düzeni yöneten kişinin yanında görüldüğü gibi mızraklı bir kişi ve bir büyücü davranışları içeren bu düzeni sağlarken büyücü kişi hem diğer kişilere doğayı ve düzeni tanıtan , şimşekler gibi korkularıda anlatan bir bilgi kaynağıdır.Büyü dahil şifa vermek gibi bir görev öne çıkmaktadır. Diğer yanında ise mızraklı kişi diğer kişiler dahil yöneten kişi ve düzeni korumak , güvenliğini sağlamak için bir araçta davranışlar için öne çıkmaktadır.Bu görüntüler sosyalantropoloji gibi boyutu ve toplumu anlamak içinde bir kaynak olabilmektedir.

Kabileden topluluğa ve topluma günümüzde geline nokta ve var olan böyle bir düzen içinde öne çıkan davranışlar, birlikte geçinmek/yaşamak içinde özellikle öne çıkmaktadır.Kişilere aktarılan ve yansıtılan bu düzen,olumlu ve olumsuz davranışlar ve aykırılık ise bir tepki ve yaptırım içinde ayrıca bir görev olmaktadır. İnsan varlığının davamı için bedensel bir yoksunluk durumunda doğanın bir hediyesi olan bitkilerden de yararlanarak şifa ile birlikte yaşam açısından sağlık hizmeti gibi bir hizmette bu görevlerin arasındadır.Davranışlardan biri olan beslenme dahil doğada oluşan bir yoksun kalmak ayrıca böyle bir hareketliği ve merakında önemli bir parçasıdır.Bir yaşam mücadele alanıdır.

Böyle bir düzen ve davranışları anlatmak ve anlamak açısından bir öğreti ise bebek ve çocuklar ile annelik ile başlayan bir eğitim hizmetinin bir parçası olmuştur. Bu öğreti ve eğitim doğayı anlamak ve davranışlar içindir. Düzen ve yönetim içinde temel bir kaynaktır. Davranışlar ile ilgili bu bilgi ve öğretiler aynı zamanda var olan bir hukuk ile adalet hizmeti gibi ayrı bir görev ve bir hizmeti öne çıkarmıştır. Özellikle iyi geçinme/yaşamak ve buna bağlı olarak olumsuz davranışlar için adil olma ve davranma gibi bir davranışta öne çıkabilmiştir.Doğada var olan kaynaklar ile insanoğluna verilen hediye, olanaklar yaşam ve soyunda devamı içindir.Güven ve iyi geçinmeye/yaşamaya neden olan olumsuz davranışlar ise vede buna bağlı olarak etki ve tepkilerde bu düzenin bir parçası olabilmektedir.Kişilerin kendi dünyasını içeren bir hesaplaşma da duygusal davranışların arasında yer almaktadır. Bir bedel içinde söz konusu davranışlar , kişiler ve diğer kişiler ile ilişkisini de belirlemektedir. Adil olma ve davranma gibi böyle bir davranış sadece kişiler için değil diğer kişileri de özellikle öne çıkarmaktadır. Vicdan dahil diğer kişiler için merhamet,yardım gibi duygusal davranışlarıda içeren çeşitli davranışlar kişisel bir alan için olup hem kendi hemde başka kişiler için sınırlarını da belirlemektedir.Bu yönde bir nokta aşıldığında ise yeni evrelere ve davranışlara da neden olabilmektedir. Adil davranma ile ilgili duygu ve davranışlar yeni tariflerede neden olabilmektedir. Bu davranışlar aynı zamanda diğer kişiler ile oluşan alan/lar arasındaki ilişkiler için bir düzenin belirlemesi bu yönde olmaktadır..İnsan dahil doğada var olan kaynakların bir hak olarak öngörülmesi ile günümüzde öne çıkan bir düzen ve davranışlar bu yöndeki hukuka dönüşmektedir.Hak ve boyutu kişiler dahil bir kabullenme noktası için olup taşınma duygusal dahil davranışlar eli ilede yanısıyabilmektedir.Kişilere ait olan özel alanın dışında başka kişiler ile ilgili sınırların taşınması için söz konusu olan davranışlarda sosyal alan ile ilgili bir olgunlaşma ve eğitiminde bir parçasıdır.İletişim alanıdır.

Duygusal ve/veya doğasında olumlu ve/veya olumsuz kişiler ile diğer kişiler açısından söz konusu davranış(lar)ın yanı sıra tepkiye yönelik davranışlar için yeni bakışlara/yaklaşımlara,davranışlar ve uygulamalara da neden olmuştur.Özellikle de adil

olma ve davranışa yönelik yeni tarifler, tarifeler ve davranışların gelişmesi hukuk ile birlikte adalet gibi bir hizmete de dönüşmektedir. Kişiye ait adil davranma diğer kişiler için iyi geçinmek/yaşamak ve güven açısından öne çıkarken bu davranışlar toplum içinde bir öncelik olmaktadır. Bir düzen ve bu yönde ortak bir eğitiminde bu iyi geçinmenin adil davranmanında bir hedefi olmaktadır. Güven ile birlikte bu davranışlar toplumsal bir göreve dönüşmesi sosyal alan içinde bir öncelik olmaktadır. Düzene yönelik bir hukuk ile birlikte söz konusu olan adalet hizmetine yönelik görev ve uygulamalar aynı zamanda diğer görev ve bilgiler içinde bir öncelik olmuştur. Adalet hizmeti adına farklı tarifeler ve hukuk ile oluşan ilişkiler bu şekilde belirlenebilmektedir. Hukuk dahil bu yöndeki bilgiler ve bilim ise kişisel dahil vicdan için söz konusu olan davranışları da belirlemektedir. Güven ve iyi geçinme/yaşama ile birlikte diğer kişilere yönelik toplum dahil bir hesaplama için adil olma ve davranma ise bu süreçte öncelikli bir davranış olabilmektedir. Kaynaktan alınan bilgiler için kabul edilen öğretiler ve ilim, aynı zamanda yeryüzünü, doğayı, evreni anlamak için "bilim" gibi bir özelliğe de dönüşmüştür. Tarihsel süreçte kendileri alanları dahil evrimleşmiş ve dönüşmüştür.

Ayrıca hayvanın doğasında benzer olarak var olan bir annelik güdüsü ve bir yavrunun gelişmesi için beslenme dahil doğaya uğurlamak gibi doğasındaki davranış ve görevde temel görevlerden birisidir. Davranışları ile birlikte güven ve sığınma yeridir. Temel bir davranıştır. Tehditi içeren başka bir davranış veya bedensel bir yoksunluk durumunda ise yavrunun korunması ve bakılması da bu düzenin bir parçası ve doğasıdır. Başta bebek ile başlayan ve çocuk ile devam eden bir annelik görevinde beslenme ile birlikte bedensel bir gelişim zihinsel/ruhsal ve sosyal gelişimler için ayrı ayrı veya birlikte geçerlidir. Doğum ile başlayıp bebek ve çocuk ile devam eden bir bilgi ve davranışlara yönelik deneyim ve paylaşımı ile oluşan eğitim dahil bu görevlerde bu düzeninde doğal olarak temel bir parçasıdır. Kişisel ve toplum açıdan davranışlarla ilgili görev ve çeşitli sorumluluklar bu sürecinde temel bir parçasıdır. Bedensel, zihinsel/ruhsal ve sosyal bir olgunlaşma süreci değerlendirme ile birlikte söz konusudur. Bir yoksunluk durumunda ise bir iyilik halinin öncelik olduğu iyileştirme için bir davranış ve görevde bu süreçte öne çıkmaktadır.

HUKUK ve SOSYAL HİZMET

Böyle bir tarihsel süreçte ilkel bir topluluktan bilgi kaynağına dayalı bir inanç topluluğuna ve bir topluma dönüşürken yönetim ve çeşitli görevler için var olan bir düzen hukuk ve diğer görevler ile birlikte yansıtılmıştır. Özellikle insanoğlunun tarihsel bir süreci ve gelişmesi bağlamında çeşitli bilgi kaynağı açısından çeşitli inançlar da dahil dinsel öğretilere dayalı davranış için bir eğitim ve buna dayalı bir düzen için var olan bir "hukuk" ve araç öne çıkmaktadır. Toplumsal açıdan adil olma ve davranmaya yönelik adalet gibi bir hizmetin tarihsel süreçte dönüşmesine de bu şekilde neden olmuştur. Evrimleşme ve dönüşmeyi içeren hukuk ve buna bağlı olarak adalet; davranışların değerlendirilmesi için alınan kararların da bu açıdan temel bir kaynağı olmuştur. Zaman zaman bir başka çeşitli tarifelere büründüğü süreçlerde bu sürecin bir parçası olmuştur.

Böyle bir insanoğlunun tarihi içinde yer alan bir dinler tarihi de ayrıca öne çıkmıştır. Doğduğu andan itibaren ait olunan topluluktaki bir kişinin toplumda ayrı ve birlikte bir şekilde konumlanması ve korunması da böyle bir sürecin parçasıdır. Özellikle Mısır ve Mezopotamya gibi bir coğrafya alanda çok Tanrıya dayalı bir inanç ve düzenden tek Tanrıya bağlı peygamberler tarihin de Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam inancına dayalı tek Tanrılı bir düzen ile birlikte Budizm dahil diğer inanç toplulukları da böyle bir sürecin parçası olmuştur. Bebek ile başlayan çocuk ve genç gibi bir evrede söz konusu olan özellikler ve davranışlar ile ilgili bir sorumluluk yetişkinler dışında toplumsal açıdan ayrı ve çeşitli bir

şekilde tarihsel süreçte ele almıştır. Özellikle böyle bir tarihsel süreçte kaynağa dayalı bilgi ile var olan bir inanç topluluğu ve ait olan kişileri de içeren bu sorumluluk davranışlar açısından belirlenmiştir. Özellikle tarihsel süreç bağlamında teoloji/diyanet açısından inanca dayalı ve sınırların dışına da çıkılmayan din ile ilgili bu boyut sorumluluk ve düzenin belirlenmesinin önemli bir parçasıdır. Kaynağıdır. Davranış ve eğitimde bu yönde bir araç olabilmektedir. Böyle bir süreçte insanoğlunun doğayı anlatmak mağaralarda yer alan çizgiler ile başlarken taşlara yansıyan şekiller Papirus gibi bitkiye de yansıtılmıştır. Bir düzeni anlatmak içindir. Günümüzdeki benzer bir iletişim aracıdır. Kağıtın icadı ile birlikte maatbaaya kadar olan süreçte ise resimler aynı zamanda bu düzenin ve ibadet için sözel bir anlatım ve iletişim alanıdır. Annelik ile var olan sözel bir eğitim ve iletişim dışında sözel bir eğitim alanında öne çıkmaktadır. Sözlü ve görüntüye dayalı anlatmaya yönelik görev ve görevlilerde kurumsal yapıların gelişmesine önayak olmuştur. Matbaa gibi bir icat aynı zamanda sözlü ve görseller ile anlatmak yerine kendisinin anlayacağı yeni bir süreci merak ile başlatmıştır. Kendi dili ile anlamak, anlatmak gibi bir iletişim aracı ile de başlayan böyle bir tarihsel süreçte dinler tarihi ile birlikte çeşitli yorumlar ve yeni kurumsal yapılarda söz konusu olmuştur. Bilginin tekrarı ile bir ezberin anlamanın önüne çıktığı yöntemin eğitim ve iletişim açısından dönüşümü bilindiği gibi günümüze doğal olarak çeşitli coğrafyalarda farklı farklı şekilde de devam etmektedir. Böylece yeryüzünde var olan düzeni de içeren yaşam dünyası ile ölümden sonra var olan bir dünya ve düzenin varlığının kabulü de söz konusudur. Teoloji ile ilgili bu boyut ikili dünyadaki düzen, değerlendirme ve davranışların belirlenmesini de halen önemli kılmaktadır.

Merak ile de başlayan bu süreç eğitim gibi bir alan ve hizmet içinde bir dönüşüm alanı olmuştur. Kendi içinde bir yorumlama ve anlatmakta eğitimin ve hukukun doğal olarak bir parçası olmuştur. Doğduktan ölene kadar bir insanın yeryüzünde davranışları için böyle bir sorumluluğun yanı sıra ölümden sonra ödül ve bedel için aranan bir sorumluluğun devamı için böyle bir düzen de bu kapsamda öngörülmüştür. Kişisel ve topluluk açısından olumlu ve olumsuz davranışlar ile birlikte bu açıdan öne çıkan bu düzen aynı zamanda kadın ve erkeğin üreme için birlikteliği ile başlamaktadır. Konum ile birlikte soyun devamı için ilgili bu boyut ve öngörülen düzende ise dünyaya gelen bir bebek için anne önemli bir rol ve görevi özellikle üstlenmiştir. Beslenmenin dışında kişiler için bir sorumluluk ve bir görevde bu evre ve gelişimin bir parçası olmuştur. Böyle bir süreçte hayvan dünyasında olduğu gibi beslenme ve gelişmeye dayalı böyle benzer bir evre de özellikle öne çıkmıştır. Korumak, yardım etmek ve iyileştirmek gibi davranış(lar) ve görevde bu sorumluluğun doğası gereğidir. İki dünya içinde geçerli bir eğitim alanıdır. İletişim alanıdır. Yöntem ile tekrar dahil çeşitli davranışların kazanılması ile doğaya gönderilmesinin hedef olması eğitim gibi temel bir görevinde temel bir aracıdır. Kişilerin diğer kişiler ile güven ve iyi geçinme içinde davranış(lar) sahip olunması aynı zamanda iletişimin bir parçasıdır. Doğayı tanımak ve anlamak ile birlikte hukuk ile ilgili bu düzen vede eğitim aynı zamanda ait olduğun topluluğunda bir devamı içindir. Doğasıdır.

Yeni davranışlar ve görevlerin kazanımı da bu yöndedir. Teoloji'de içeren çeşitli inançlar ve öğretiyeye dayalı kurumsal bir yapı eliyle de böylece gerçekleşebilmiştir. Halen gerçekleştirilmektedir. Söz konusu olan düzen için belirlenen bir nokta veya sınırların dışına çıkılması ve başkaları ile iyi geçinmeyi/yaşamayı zedeleyen veya ortadan kaldıran davranışlar için tepki ve uygulamalarda bu düzenin kapsamındadır. Hem yeryüzünde hemde ölümden sonra aykırı bir davranış için bir bedelin ödenmesi bu düzeninde bir kaynağıdır.. Hem kişi, hem başkaları hemde toplum adına bir bedelin hem yeryüzünde hemde ölümden sonra yerine getirilmesini de bu açıdan öne çıkarmaktadır. Hem kişisel hemde diğer kişiler içinde bir sorumluluk ve davranışlar için bir olgunlaşmada öne çıkmaktadır. Bir kişi için

bedensel, ruhsal/zihinsel/sosyal açıdan var olan böyle bir olgunlaşma ve sorumluluk kendisi açısından da önceliklidir. Kişi açısından bir aykırılık adil olma ve adil davranma gibi bir davranışı da öne çıkartabilmektedir. Kişisel bir olgunlaşma bağlamında eğitim ile sahip olunan böyle bir davranış ve hesaplama için bir bedel ödeme kendisi veya başka bir kişinin yardımını ile de aynı zamanda mümkün olabilmektedir. Çeşitli ve farklı dinsel kurumsal yapı da yer alan görevliler içinde böyle görev tarihsel süreçte ayrıca öne çıkabilmiştir.

Bir kişinin başka bir kişiye ve topluma karşı duygular ile birlikte olumsuz bir davranış sonucu vermiş olduğu her hangi bir zarar içeren davranış(lar) ve buna yönelik bir bedel ödeme için verilecek tepkide bu düzen içindir. Belirlemesi, yetki ve görev ise bu düzenin ve hukukunda bir nedenidir. Günümüzde dürüstlük ile başlayan ve duygular ile birlikte adil olma ve davranma gibi davranış ve tepkilerin belirlenmesinin önemini zaman zaman değiştirmiş ve dönüşmüştür. Ortaklık toplumda genişletilmiştir. Özellikle bu bedelin yeryüzünde öncelik giderilmeside bu kapsamda öne çıkmıştır. İkili dünya ile ilgili bu ayırım aynı zamanda bir çatışma alanı da olabilmektedir. Tarihsel süreç bağlamında öncelik ve tercihlerde hem kişileri hemde toplumları belirlemek için bir hedefte olabilmektedir. Kişisel alan ile toplum açısından var olan alanlar arasındaki sınırlar ve/veya yaygınlaşma yönetim dahil yöntem ve tercihlerin belirlenmeside "hukuk" başlığı adı altında bu önceliklerin arasındadır.

Bu yönde yapılan tercih ve yöntemler ile herhangi bir kişiye olumsuz bir davranış sonucu zarar veren kişi için göze göz dişe diş gibi bir ilke yerine tepki ve davranışlar böyle bir tarihsel süreçte çeşitlenirken adil olma ve davranma toplumsal açıdanda öne çıkmıştır. Böyle bir süreç ; bu yönde bir yetki ve görev görüldüğü gibi adalet hizmetini günümüzde farklılaştırmıştır. Hukuk ile oluşan ilişki , yaklaşım vede dönüşümün/evrimleşmenin yanı sıra uygulama ve araçlarda gelişmiştir. İkili dünya bağlamında Teolojiye ve çeşitli inançlara dayalı eğitimi de içeren kurumsal yapılar ve görevler günümüzde okul gibi bir kamusal bir alana dönüşürken dinsel/ruhban görevliler yerine öğretmen gibi bir görev de öne çıkmıştır. Adalet hizmetinde yer alan yargıçlarda dinsel görevliler yerine dönüşürken savcılık ve avukatlık gibi görevlerde bu hizmetin temel bir araç ve görevi olabilmıştır.

Kişisel ve toplumsal açıdan bir birbiriyle geçinmek aynı zamanda dinsel açıdan da görev olabilmektedir. Yoksunluk ve yoksulluk durumunda yanındaki bir kişiye yardım etmek ve yanında olmasının dinsel bir görev olması hayırseverlik gibi hem kişisel hemde topluluk içinde bir görevi de ayrıca öne çıkarmıştır. Beslenme, barınma ve eğitim dahil korunma için bir görev ve uygulamalarda hukuk ile birlikte geliştirilmiştir. Tarihsel süreçte bebek ile bağlayan çocuklar ve yoksulluk topluluk açısından kurumsal bir yapıya ve araçlara dönüşmüştür. Doğada söz konu olan kıtlık; sel, deprem gibi afetler vede savaşlar yoksulluğun ve soyun engellenmesine neden olması bu yapı ve araçların önemi ekosistem ile daha da artırmıştır. Böyle bir durumlar dahil diğer kişiler için iyi geçinme/yaşama ve güven bağlamında bir dayanışma, yardım ve destek için olumlu bir davranış ikili dünya açısından da ayrı ayrı ve birlikte öne çıkmaktadır. Sadaka, zekat gibi bir görev ve davranışlar dinsel görevlerin arasında olup "hayırseverlik" ölümden sonraki dünya için olup ayrı bir kurumsal yapı ve görevde bu kapsamda öne çıkmıştır. Kişisel davranışlar dahil kamusal davranışlar için ayrıca bir karmaşa ve kargaşada öne çıkabilmektedir. Bilim ve tekniği de içeren bu kargaşa aynı zamanda bir tutarlık ve uygunluğun aranmasını da öne öne çıkarmaktadır.

Bu süreç ve yapılar bağlamında inançların bir özel alan olarak ele alması gibi hukuk açıdan bir kabulü ile birlikte toplumsal açıdan hukuk ve yönetim için bir ayırım ise uygulamalar açısından da ayrışabilmiştir. Doğduğu andan itibaren ait olunan topluluk yerine özgür bir yurttaşlık kimliğe son iki yüzyıldır dönüşmeye başlamıştır. İkili dünya ile ilgili bu ayırım

hayırseverlik içinde yansıtılmıştır.Hayırseverlik gibi bir görevin yerine sosyal hizmet gibi bir hizmet için temel bir dönüşüm noktası olmuştur.Zekat memurluğu gibi dinsel görevlerden sosyal hizmet uzmanı/çalışmacı gibi bir görev ve yetkinliğe günümüzde dönüşmüştür. Bir çocuk veya yaşlı dahil bir yoksunluk durumunda aile ve yakın çevredeki kişilerden başlayarak ait olunan topluluk açısından kurumsal dahil bakım ve korumak için bir koruma hizmeti de bu kapsamda ve dönüşümde kurumsal ve yapılar açıdan gözetimle birlikte hukuk için bir ayırımında öne çıkmıştır.

Böyle bir süreçte bir mülkiyet olarak kabul edilen çocuk ise böyle bir sorumluluk açısından yetişkinler dışında akıl hastaları ile birlikte bir süre ayrıca ele alınmıştır. Bedensel bir olgunlaşma ile yetişkinler için benzer bir sorumlukta zaman içinde ayrılmıştır. Genç gibi bir evreyi sistem açısından bazı ülkeler içine ele alarak 21 yaşına kadar genişletilmiştir. Akıl hastalığı ile birlikte tıp açıdan aranan bir yetki ve uzmanlık yerine sosyal hizmet konusunda bir değerlendirme ve yetkiye de dönüşmüştür.Bu gelişim ve dönüşüm bağlamında dokuz veya on yaşındaki bir kişinin bedensel bir olgunlaşmasının yeterli kılınması ile diğer bir kişi ile evlendirildiği ; üreme ve soyun devamı yerine 18 yaş dışında 16 yaş gibi gençler için mahkeme ile bu süreç zamanla genişletilmiştir.Dinsel öğreti dahil sorumluluğu da içeren böyle bir süreç vede söz konusu olan ekosistemde söz konusu olan hukuk dahil hizmetleri içeren değişimler ile birlikte özellikle ait olunan bir topluluktan özgür bir yurttaşa dönüşürken "insan" için evrensel bir konum bilindiği gibi günümüzde bir hak ve hak sahipliğine dönüşmüştür.

Böyle bir süreçte büyüden şıfaya,tıpa ve sağlık gibi hizmetlerde dönüşürken aynı zamanda davranış ve düzen ile ilgili dinsel görevlerde böylece dönüşmüştür.Bunların arasında yer alan hayırseverlik gibi bir hizmet ve görevde dolayısı ile böyle bir süreçte sosyal hizmet(ler)e evrimleşmiştir.."Hayırsever"liğin ahiret için, "yardımsever"liğin kişiler için sosyal hizmet ise böylece dünyevi bir kamusal hizmeti ve davranışı öne çıkarmıştır. Eğitimde ki sosyal boyutu ise birlikte hak sahiplerin yanında olunması bağlamında savunuculuk gibi taraf boyutuda ayrı ayrı ele alınması ve geliştirilmesine neden olmuştur. Kişisel bir yardımseverlikte ayrıca ve birlikte bu kapsamda yer almaktadır.Çocukların korunması için gözetim gibi bir yetki ile kamusal adına müdahale yetkisi ve yöntemlerini içeren böyle bir hizmet öne çıkmıştır.Sosyal hizmet uzmanı/çalışmacı gibi bir görev ile mesleksi bir uzmanlık ve yetkinlikte evrenselleşmiştir. Böylece bir asırdan beri özellikle Roma Hukuku sistemi kapsamında sosyal hizmet geliştirilmiştir.Sosyal hizmetin bir bilim özelliği ve hukuk ile ilişkilerde bir öncelik olmuştur.Adalet hizmetinin de tutarlılık ve uygunluk için temel bir kaynağı olup belirleyici bir özellikte kazandırılmıştır.

Konum ve davranışlar ile ilgili hukuk dahil kişisel ve toplum/kamusal açıdan bir ayırım vede yönetim dahil böyle bir düzenin doğal olarak temel bir parçası olunmuştur.Yapılacak bir tercihte uygulamaları belirleyebilmektedir.Aynı zamanda kişisel ve toplum açısından öne çıkan "vicdan" gibi duygusal bir davranışın belirlenmesini de içeren sınırlama ve bilgiye dayalı somutlanma adil olma ve davranma için de bir önceliktir. Anglosakson sistem gibi sistem ve yapısal açıdan bir ayrışma tutarlılık ve uygunluk içinde ayrıca önemli bir nedendir.Kişiler ve toplum için adil davranma ile birlikte bir iyilik hali ve korunması içinde temel bir güç kaynağı olan çocuk ise sistem ve yapılan açısından ayrıca ve özellikle de tarihsel süreçte farklı farklı da ele alınmıştır.Kişileri de içeren davranışlar arasında ki dürüst ve adil davranma gibi bir davranış tüm alanlara da yansıtılmıştır. Korumak,savunmak,güven ve buna yönelik davranışlar için bu yönde görev ve araçlar da bu amaç içindedir.Böyle bir düzen ve sistem ile ilgili oluşan bu tarihsel dönüşüm aynı zamanda bir toplumun geleceği de inşaa etmek için temel bir hedef ve güvence noktasıdır.Çocuk Hakları Sözleşmesi ve hukuk

için gelinen bu nokta ise çocuklar için bir güvence ve gelecektir.. Dünya ve evrensellik açıdan ortak bir hedef içinde hukuksal bir belge özelliğindedir.Adalet hizmetinde yer alan sosyal hizmet(ler) ise uygulamanın temel bir araç ve uygulayıcısıdır.

Böyle bir tarihsel süreç bağlamında özgür bir kişinin konumlandığı bir toplumda yönetim ile ilişkiler ve önem günümüzde bilindiği gibi farklılaşmıştır.Kabileden krallığa kadar giden bir yolculukta demokratik bir yönetim gibi güncel uygulamalar da yansımıştır. Özellikle yasama,yürütme,yargı gibi erklerler arasındaki bir ayırımın öne çıktığı bir yönetim modeli de bunların arasında öne çıkmaktadır.Bu erkler toplandığında ise bir uzaklaşma bu yöntem ve tercihlerin arasındadır.Demokrasi ile birlikte yapılan tercihlerde toplum ve kurumsal yapılar ile birlikte yönetimin özelliğini de belirlemektedir. Çocuk dahil düzen ve sistemi de belirleyen "hukuk" dolayısı ile adalet hizmetini de belirlemek içindir.Bir düzey noktasıdır.Teolojiye dayalı inanç toplulukları ile ilgili kurumsal uygulamalar ve yönetim arasındaki ilişkilerin belirlenmesi de sistem açısından öne çıkmaktadır.Bu yaklaşım aynı zamanda kişiler ve yönetim ile oluşturulan ilişkiye de yansıyabilmektedir. Toplulukların hukuku yerine hukukun üstünlüğüne dayanan bir demokrasi yönetimide bunların arasındadır. İnsanoğlunun güven ile yaşamını sürdürebileceği bir ortamı yaratmak üzere bu yöntemde özellikle ortaya çıkabilmiştir..Adil olma ve davranma ,güven ve bu yöndeki görev ve araçlardaki tercih ve eksiklikler aynı zamanda temel kırılmalara da doğal olarak neden olabilmektedir.Çocuk ve bu yönde adil davranma bir toplumun vicdanında önemli bir göstergesidir.

Özellikle bir ülkede on milyonlarca insanın varlığı ve çocukluktan itibaren birbiriyle geçinmek ise ancak güven ile başlar. Buna bağlı olarak şiddetten uzak durmayı da öğüt veren bir uygarlık ve eğitmen anlayışını öne çıkaran davranış(lar) için söz konusu olan bir öğrenim ve eğitim hizmeti de öne çıkmaktadır. Tüm alanda bir huzur ve uyum için ise şiddetten kaçınmak, iyi bir insan olmak gibi davranışa sahip olunması tüm alanlar içinde ortak bir hedefdir. Ortaklık,düzgün ve özgür bir vatandaş/yurttaş olmanın gereği olarak bu davranışların insanlara anlatılması araç ve yöntemleri ile birlikte eğitim için temel bir görevdir.Özgür yurttaşa dayalı medeni/uygar davranış, haksızlıkla karşılaşıldığında bile kuvvetten uzak durmayı, hakkını yine hukuk içinde aramayı da gerektirir.Bu davranış ve beklenti. hukuk ve adil olmayı adalet için de öne çıkarmaktadır. İnsanların çocukluktan itibaren aldıkları bu temel öğretim ve eğitimi hiçe sayarak bir şiddet ve bu yöndeki eksiklikler ise şiddetin doğal bir temel kaynağı olabilmektedir. Var olması gereken güven ve birbiriyle geçinmenin zayıflanması bu açıdan önemli bir neden kaynağı olabilmektedir.Kişi ve toplumda var olması gereken güven ve adil olma için çeşitli kırılmalar adalet için de bir yıpranmadır.Yapılacak tercihler aynı zamanda hukuk dahil diğer görevler içinde kendi içinde bir farklılaşma ve bozulmaya neden olabilmektedir.Bilim ve teknik ile birlikte hukukun üstünlüğü açısından bir uzaklaşmada öne çıkabilmektedir. Bir hukuk devletinin temel amacının vatandaşlara /yurttaşlara güven duygusunu yerleştirmesi doğal olarak bir önceliktir.Sosyal devletin temel amaçlardan biri olan sosyal adaletin sağlanması ise sosyal hizmet(ler) gibi temel görevi ile mümkündür.Vatandaşın/yurttaşın yanında olmak,onu savunmak,korumak bu görevin temel bir görevidir. Bilim ve sistem dahil bu yöndeki eksiklikler ve bozulmalar ise yaşanan sorunların diğer önemli bir kaynağı olabilmektedir.Çocuk dahil insanlık içinde bir tehdit ve tehlikeye de dönüşebilmektedir

Sosyal hizmet(ler) ve hukuk ile birlikte söz konusu olabilecek bir adalet hizmeti ve uygulanmasına yönelik var olan hukuk ve ilişki bilim ve teknik açıdan da uygunluk/tutarlılık için önemlidir.Önceliktir.Toplumdaki kişilerin sahip oldukları hakkın gözetilmesi ve yerine getirilmesi ise ancak böyle bir güven ile mümkündür.Bilim ve teknik

dahil sözleşmeler ve sistem ile birlikte evrenselliğide içeren bir tutarlılık ve uygunluk değerlendirme noktasıdır. Sosyal ve hukuk devleti açısından bir güvence ve sığınma alanıdır..Hukuk açısından yerindelik ilkesi ile idari ve yargı açısından bir ayırımda bu yöndedir. Kişiye ve topluma yönelik bu hizmet ve görevler için demokratik bir seçimle gelen yönetim ise yürütme gibi bir erki de özellikle öne çıkarmaktadır. Sistem dahil kendi içinde bir uygunluk,tutarlılık aramak ise ayrı bir önceliktir.Bir uygunluk ve bir adalet hizmeti için var olan bu birliktelik bu önemi daha da arttırmaktadır. Hukuk ve buna bağlı olarak dürüst ve adil olma ve davranışı öne çıkaran bir adalet hizmeti ise sadece hukuk ile ilgili değildir.Aynı zamanda diğer görevler ile birlikte ele almak erkler arasında ki ayırım için de öne çıkmaktadır.Öncelik sıralaması ile aranılan bir uygunluk/tutarlılık yürütme ve yönetim içinde aranılan ayrı bir hedeftir. Yetki ve yönetsel açıdan yasama dahil yargı gibi bir erk ile oluşan bu ayırım ise hukukunda temel bir güvence kaynağı olabilmektedir.Yürütme ile ilgili bir erk bağlamında öne çıkan bir adalet hizmetinde var olan gözetim ve uygulamalar için temel bir araç olan sosyal hizmet(ler) başta sosyal adalet için tamamlayıcı bir unsur da bu kapsamdadır.Yerindelik ilkesi bu ayırımı ve gözetmeyi de bu açıdan zorunlu kılmaktadır.Adil olma ve davranma içinde temel bir araçtır.Bir değerlendirme ve gösterge noktasıdır.Günümüzde gelinen noktada benimsenen sözleşmelerde bu yöndedir. Çocuklar dahil bunların arasında sistem açınsındanda yer alan başta Avrupa Sosyal Şartı ve kamusal bir hizmetin temel bir parçası olan sosyal hizmet(ler) aynı zamanda bir hak olup bu görev için bir ilişkinin gözetilmesi birlikte ve ayrı ayrı ele almayı da gerektirmektedir.

Çocuk dahil kişisel ve toplum açısından adil , iyilik hali ve davranmak için öngörülen sosyal hizmet(ler) aynı zamanda yönetsel açıdan da ayıca önemlidir.Demokratik bir toplumda yurttaşlık görevi gibi vergi ile oluşan bir kaynağın yönetilmesi ve yapılan tercihte bu açıdan ayrıca önemlidir. Adalet , sağlık ve güvenlik ile de özellikle ilgilidir.Kaynağın sağlanması ve bir harcamanın yönetimini de içeren böyle bir yürütme için yapılacak tercihler de uygulamaları belirlemektedir.Öngörülen kurumsal yapılarda ki uygulamalar ve nitelik hak sahiplerine verilen hizmetide belirlemektedir. Huzur ve iyi geçinme açısından bir güven ortamı ise kaynağın gelişmesine neden olduğu gibi akside olabilmektedir.Özellikle bir kişinin veya ülkenin fakirlik veya zenginlik düzeyi ne olursa olsun kaynak açısından bir sınırdan öne çıkmaktadır.Sosyal adalet ve bu yönde sosyal hizmet(ler)e yönelik harcama ve yönetim ile birlikte bir denge ve uygunluk adil olma ve davranma ile birlikte sosyal adalet içinde bir önceliktir.Öncelik ile yapılan bir tercih dolayısı ile uygulamayı da belirlemektedir..Sadece hukuk açısından bir özellik ve uygulama konusunda yapılacak bir tercih yerine sosyal hizmet konusunda aranılan bir öncelik adalet gibi bir hizmetin de temel bir parçası olması haklar ile ilgili bir yükümlüğünde karşılanması içindir..

Sosyal hizmet(ler) ve hukuk bağlamında söz konusu olan bu tarihsel süreçteki birliktelik toplumsal açıdan adil davranma ve bir iyilik halini de öne çıkarmaktadır. Bu aynı zamanda bir amaç ve hedef içinde olabilmektedir.Bir adalet hizmetinde hukuk ve sosyal hizmet konusundaki birliktelik veya eksiklik yapılan bir tercih ile de mümkün olabilmektedir. Bu yöndeki eksiklik, bu dengeyi subjektif şekilde bakabildiği,bozabildiği gibi hukukun üstünlüğü gibi bir özellikten uzaklaşmaya da neden olabilmektedir.Böyle bir hedef ve tutum dolayısı ile kamu yönetim ve görev ile ilgili teknik boyut ile de yansımaktadır. Teknisyenlik ile kamusal hizmet açısından yapılacak harcama için söz konusu olan göreve yönelik bakış/yaklaşım konusunda ki bu tercih ve oransal dahil bir eksikliklikte topluma doğal olarak yansımaktadır.Hak sahipleri için çeşitli mağduriyetlere neden olabilmektedir.

Çocuk dahil korumaya yönelik sosyal hizmet(ler) konusunda eksiklikler,yanlışlıklar ve bu yöndeki tercih başta hukuk olmak üzere bilim dahil kamusal bir hizmet içinde bir kalite veya

düzyer göstergesi olabilmektedir. Amaç çocuklar için aynı olmasına rağmen yapılan tercih ile hedef ve araçların farklı farklı olması ise özellikle çocuklar açısından bir tehdit ve tehlikeye de dönüşebilmektedir. Kişisel dahil bir tercih ve iyiniyet ise asla yetmemektedir.

DURUM

Bir asırdan beri sosyal hizmet ve hukuk ile söz konusu olan böyle birliktelik bilindiği gibi bir adalet hizmetini öne çıkarmıştır. Özellikle çocuk ve genç gibi evreleri yetişkinler dışında birlikte ele alırken aile ile ilgili bir yoksunluk durumunda barınma dahil koruma yönelik uygulamalar kamusal bir hizmet olarak ayrı ayrı ve birlikte ele alınmıştır. Hukuksal bir kişisel konum ve haklar için bir vesayet gibi müdahaleyi de içeren bir koruma konusunda yargısal uygulamalar dışında idari açıdanda bir vesayet/koruma görevi idari bir görevde bu kapsamda öne çıkmıştır. Herhangi bir çocuğun yargılanması dahil çocukların korunmasında yetişkinler dışında ayrı ayrı ele almıştır. Özellikle de yargı ve idare ile oluşturulan ilişki ile birlikte gözetim bağlamında kamusal müdahale dahil sosyal hizmet açısından kurumsal yapılarda bir asırdan beri de bu yöndedir. Hukuksal ve sosyal hizmetleri de ayrı ayrı ve birlikte ele alan bu gelişim Türkiye açısından ise bir asırdan beri ayrı ayrı ve birlikte ele alan bu açıdan söz konusu uygulamalar yargısal bir vesayetin gözetimi altında hala gerçekleştirilmektedir. Sistem açısından bir tutarlılık ve uygunluğu aramak yerine böyle bir özgünlük ile toplumu değiştiren ve bir güç olan çocuk(lar) için sosyal hizmet(ler)i içeren böyle bir boyut ve özellik adalet hizmetinde bu yaklaşım ile öne çıkmaktadır.

30 milyona yakın bir çocuk ve bunların arasında sosyal yardım alan dört milyona yakın bir aile ile birlikte en azından sekiz milyona yakın yoksulluk içinde yaşayan çocuklar ise bu Türkiyenin bir gerçeğidir. Gene her sene 25 binden fazla 16 yaşındaki kız çocuklarının mahkeme ile evlendirilmesinin dışında sayısı bilinmeyen erken ve zorla evlendirmeler de diğer bir gerçektir. Çocukların cinsel istismarı gibi zalimlik ile birlikte on binlerce kurban çocuklar ve adalet hizmetinde 400 binden fazla çocuğu yargılamak için bu sisteme de dahil edilmektedir. Toplum adına ve eli ile yeni kurbanlardır. 13 yaşındaki çocuklar dahil bazı çocukların cezaevlerine hala yerleştirilmesi ise acı gerçeklerdir. Akademik ve teknik dahil çocuk haklarına adına çocuk ağır ceza mahkemelerinin yer aldığı ve hala uygun görüldüğü böyle bir adalet hizmeti de öne çıkmaktadır. Uygulamalara yönelik ise özellikle sosyal hizmet alanında eğitim almış kişiler dışında psikologlar dışında görüldüğü gibi sosyal adalet dahil adil bir adalet hizmetinin sağlanması için ayrıca "pedagog" gibi bir unvan ve göreve de ayrıca yer verilmektedir.

Başta medeni/yurttaş hukuk ile ilgili olarak başta boşanma, velayet, evlat edinme gibi böyle bir görev ve raporlama özellikle Aile Mahkemeleri ile birlikte 2003 den beri bilindiği gibi söz konusudur. Yurttaşlık/medeni hukuk ile oluşan bir ayırım bağlamında alınan kararlar ile başta çocukların gelecekleri, yarar ve esenlikleri de belirlenmek içindir. Yargıtay açısından ayrıca yansıtılan mesleksi bir yetkinlik ve uzmanlığı içeren bu unvan ve görev aynı zaman da ceza hukuku açısından çocuk ve gençler için birlikte ele alınmaktadır. 2005 te hukuk ve ceza alanları ile birlikte kendine özgü bir şekilde öngörülen 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu bağlamında çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerinde bu kişilere de yer verilmiştir. Adil olma ve davranmak için soruşturma gibi bir özellikle bir bilgi ve değerlendirme için bir görev ile birlikte savunma açısından bir avukatlık hizmeti için bir eşit olma konumu hukuk devleti açısından bir önceliktir. Evrensellik, hukuk ve sosyal devlet açısından böyle bir güvence ile birlikte bir kağıştırma süreci de adalet hizmeti için öngörülmüştür. Soruşturma veya kovuşturma süreçlerinde karar vermeden önce sosyal hizmet yöntemleri ile ilgili temel bir araç olan "sosyal inceleme/araştırma raporu" için ise

"sosyal çalışma görevlisi" gibi garabet bir tanımlama ve bu kişiler için benzer bir yetki ve görev adalet hizmeti kapsamında görüldüğü gibi öne çıkarılmıştır. Delil niteliği gibi özellik yerine bilirkişi özelliği ile birlikte Çocuk Koruma(ma) Kanununun gibi çeşitli özelliklerinin kazandırıldığı bu durumda öne çıkmaktadır. Böyle bir özgünlük ile çocuğun yanında taraf olmak ve savunmanın engellenmesi için bir görevde öne çıkmaktadır. Adil davranma ile ilgili bu boyut özellikle ve hala hukukçuları ilgilendirmedeği gibi kamu hizmetinin temel bir parçası olan sosyal hizmetin önemini, anlamayı ve değerlendirmeyi de birlikte gerekmektedir. Çocuk ağır ceza mahkemesi gibi uygulamalar ve yapılanmalar ile çocuklar için bir tehdit ve tehlike özelliği halen yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Bilindiği gibi Türkiye Cumhuriyetinin kurulması ve aydınlık süreci bağlamında adalet hizmeti Roma Hukuk sistemini ve Atatürk Devrimi ile birlikte benimsemiştir. İslam ve Anglosakson gibi bir hukuk sistemi yerine 1926 da İsviçre Medeni/Yurttaş Kanunu , Türk Medeni Kanuna şeklinde bir iki madde dışında aynen uyarlanmıştır. Toplum açısından adil olmanın ve davranışlarında temel bir araç ve bir parçası olabilmesi için ayrı ayrı veya birlikte özel uygulamalara da yansıtılmıştır. Sistemleri içinde yer alan diğer örnekler ele alındığında ve özelliklerinden dolayı iyi örneklerinden birisidir. Sosyal hizmet ve hukuk ile ilgili bir birliktelikte öne çıkmıştır. Gözetim bağlamında kamusal bir müdahale yetkisi ile birlikte yöntem ve araçların uygulanması için bir asırdan beri gençlik dairesi gibi kamusal bir vesayet için kurumsal bir yapıda bu uygulamanın önemli bir örneğidir. Sosyal hizmet konusunda bir eğitim ve bir yetkinlikte birlikte ele alınmıştır. Ancak yargı ile yürütme/idari açısından özellikle somut bir ayırımı içeren kurumsal uygulama ve çocuk/genç ile ilgili koruma boyutu ile ceza hukukunun önüne geçiren düzenlemeler ise Türkiye'ye hala yansıtılmak istenilmemiştir. Özellikle akademik bir saklanma/gizlenme ve yanlış çeviriler ile de devam edilmektedir. Türk Medeni Kanunu açısından 2003 yılına kadar bu kaynak kanun özelliği ile birlikte sistem ve usül dahil içaatlar bir tutarlık ve uygunluğun aranması bir döneme kadar zamam zamanda ele alınmıştır. Ancak yapısal ve kurumsal uygulamalar dışında sistemsel ve norm açısından sözleşmeler ile birlikte aslında halen de geçerlidir.

Gene 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu 1926 da Türk Ceza Kanunu'na aynen uyarlanmıştır. Kaynak kanun ve sistem özelliğini de içermektedir. 1877 tarihli Almanya Ceza Muhakemesi Kanunu ise 1929 da Türk Ceza Usül Kanunu ile aynen uyarlanmıştır. Özellikle kaynak kanun bağlamında İtalya da koruma boyutu çocuklar için de geçerlidir. Sosyal hizmet ile hukuk arasındaki ayırım ve birliktelik İtalya'da ve 1930 da ceza hukukun önüne çıkmıştır. Fakat aydınlanma sürecinde bir ürünü olan bu iki kaynak kanun (ki usül açısından Almanyada dahil) ile var olan bu birliktelik ve benzerlikler de Türkiye de hala yansıtılmamıştır. Hamburabi düzenlemelerine kadar dayanan klasik yaklaşım konusundaki hukuksal açıdan söz konusu dönüşümde hala gerçekleşmemiştir. Kavram ve yanlış çeviriler ile sistem ve uygunluk aranmasının hala engellenmesi de acı ve önemli gerçekler ile de hala yansıtılmaktadır.

2000 den itibaren ise AB ile ilişkiler bağlamında bilindiği gibi yeni hukuk ve ceza kanunları hedeflenmiştir. Aile Mahkemeleri gibi yapıların yanı sıra 2005 yılında yeni Türk Ceza Kanunu ve usüller ve Çocuk Koruma Kanunu gibi düzenlemeler de bunun içindir. Laik ve sosyal , hukuk devlet nitelik ve özelliğini öne çıkaran Anayasa ve 7.5 2004 tarihinde 90 mncı madde ile yapılan düzenleme ile evrensel bir boyut öne çıkarken Roma hukuk sistemi ve uygulamalar açısından gene bir tutarlılık ve uygunlukta birlikte öngörülmeside hedeflenmiştir. Bu özellik aynı zamanda Anglosakson gibi sistem açısından da ayrılmaktadır. Başta Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi bir sözleşmeyi hala kabul etmemiş bir ABD ile birlikte sosyal devlet gibi bir özelliği hala sahip olması bir uygunluk ve tutarlılık içinde

yetmemektedir.Bilim ve teknik dahil karşılaştırma için bir tercih ve/veya bir görüş değerlendirme noktasıda olabilmektedir.

Böyle bir süreç ve sistem bağlamında özellikle suç işlemiş kurbanların devlet açısından korunması ile ilgili Avrupa Konseyinde öngörülen 1983 tarihli bir sözleşmenin TBMM de hala kabul edilmemesine rağmen 2005 yılından beri bir düzenleme ise hala yerine getirilmemiştir.Ancak en son kabul edilen İstanbul Sözleşme ile birlikte bir yükümlülükte söz konusudur. Devlet ile ilgili şiddet kurbanları için geçerli bir yardım ve giderim konusunda ki bu boşluk hala giderilmemiştir. 2005 den beri zaman zaman gündemden düşen bu durum son zamanlarda yeniden gündeme gelmiştir. Adalet Bakanlığında hala yasal bir düzenleme olmamasına rağmen Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak 18.11.2013 tarihinde Mağdur Hakları Daire Başkanlığı gibi bir birimde öne çıkarılmıştır.

MAĞDUR HAKLARI KANUN TASARISI

En son olarak bu yönde bir taslakta söz konusudur.(2).Çocuk dahil sözleşmeler bağlamında adil bir yargılamayı da öne çıkaran bir adalet hizmeti için böyle bir taslak soruşturma veya kovuşturma aşamasında suç kurbanlarına /mağdurlarına tanınan haklarda öne çıkarılmıştır. Bu taslağın önem ve değerlendirilmesi sosyal hizmet ile ilgili boyut için de özellikle gerekmektedir. Aynı zamanda bir gösterge ve değerlendirme noktasıdır.

Bu haklara yönelik sağlanan bu hizmet ve yardımlara ilişkin esas ve bu hizmetlerin yerine getirilmesine dair görev, yetki ve sorumluluklarda görüldüğü gibi bu taslak düzenleme bu amaç için olmuştur. Mağdur Hakları Daire Başkanlığı gibi bu birim ve taslak birlikte ele alındığında ise başta evrensel haklar bağlamında yükümlüklerin yerine getirilmesi de içindir. Hak sahiplerine yardım ve hizmet verme konusunda öne çıkmaktadır.Sözleşmeler bağlamında var olan haklar adına kanun ile başlıkta ve düzenleme ile ayrıca belirlenmek istenmesi aynı zamanda evrensel hakların daraltılması dahil bir çelişkiyi de ortaya çıkartabilmektedir.

Böyle bir çelişkiler ve sözleşmeler bağlamında hala Adalet Bakanlığında yasal bir düzenleme söz konusu olmadan yürütme ile idari bir yetki ve görevin 2013 yılından beri söz konusu olması vede kurumsal bir yapı ve uygulamanın yasal bir düzenlemeye böylece kavuşması da bu taslak ile ayrıca hedeflenmiştir.Bir ikrar/itiraf/ifşaa olup aynı zamanda yeni bir çelişki de ortaya çıkmaktadır.Böyle bir hedef ,aynı zamanda 18.11.2013 tarihinden beri her hangi bir yasada yer almamasına rağmen idari açıdan hala bir uygulama ve yetkiyi de öne çıkarırken suç mağdur/kurban dahil hak sahiplerine yönelik bir yetki ve görevin sadece ve halen yürütme tarafından yapılan işlemlerle yerine getildiği bir durumda ortaya çıkmaktadır.

Suç kurbanları için belirlenen haklar bağlamında korunma hakkı ile birlikte istihdam ,tedavi,eğitim gibi hizmetler temel hak ve hizmetler başlığı altında ele alınırken ceza muhakemesine yönelik haklar diye ayrı bir "hak" ta görüldüğü gibi öngörülmüştür. Ceza muhakemesi ve bu bağlamda bir haktan ayrıca ele alınması da bu durumu hukuksal ve normatif açısından ayrıca ele almayı gerektirmektedir. Bilindiği gibi muhakemenin özellikle yargılama ve usulden daha geniş bir kapsamı ifade ettiği için ceza muhakemesinin ceza hukukundan ayrı bir alan olması da bu yönde oluşan bir hakkın bu taslakta belirlenmesi öne çıkarılmıştır. Ceza normu ile muhakeme normu arasındaki ayrımın ve kesin ölçütün ancak normun amacından elde edilebilmesi bu yönde bir tutarlılığın ve uygunluğun da ayrıca aranmasını gerektirmektedir.Söz konusu olan ceza normlarının ihlal edilmeleri halinde ise bu ihlalleri yani suçları ve faillerini belirlemenin şartlarını veya ceza normlarının ihlali halinde buna ilişkin yaptırımların faile uygulanmasını sağlamaya yöneliktir. Bu faaliyetleri

düzenleyen normlarda ceza muhakemesi normları da ayrıca içerdiği öngörülmektedir. Ceza hukukunda fiil, tarihindeki kanun ile uygulanırken ceza muhakemesinde ise derhal bir uygulamanın öne çıkması da bu bağlamda gerekmektedir.

Böyle bir uygulamada sistem dahil bir uygunluk ve tutarlılık ise bir önceliktir. Çocukların geleceği ve korunmasında bu sürecin bir parçasıdır. Yetişkinlerden ise farklı bir şekilde ele almayı tarihsel süreçte gerekmiştir. Çocuklar ve gençler ile yetişkinler arasındaki bu ayrım ise ancak sosyal hizmet ile oluşturulan bir ilişki ile mümkün kılınmıştır. Adil olma ve adalet hizmeti bağlamında çocuk/genç dahil hukuk ve sosyal hizmet ise bu ilişki ve uygulamaları belirlemektedir. Yardım ve koruma dahil sosyal hizmet ile ilişki hukuk açısından bir anlama ve değerlendirme noktasıdır. Özellikle Roma Hukuk sistemi açısından söz konusu olan bir soruşturma ve kovuşturma süreci için sosyal hizmet ve değerlendirme temel bir hedef ve araç olmuştur. İdari açısından söz konusu olan bu yöndeki bir yetki ve görev ya adli hizmetin dışında ayrı bir vesayet kurumu eli ile gerçekleştirilebilmektedir. Yapılan bir değerlendirme ile delil özelliğinin kazandırılması soruşturma sürecini belirlemektedir. Ya da sosyal hizmet ile ilgili bu yetki ve görevin bağımsız ve tarafsız bir şekilde soruşturma sürecinde yer alması da diğer önemli bir örnektir. Soruşturma memurluğu gibi bir görev ve işlev söz konusu olmadığı gibi taraf ve savunuculuk boyutu konusundaki eksiklik veya kusur adli davranmayı da engelleyeme yöneliktir. Bu durum kovuşturma içinde geçerli olup söz konusu olan raporlama ve delil özelliğinin değerlendirmesinde adil davranmanın da bir gereğidir.

Bir aşırıdan beri çocukların korunması , yarar ve esenliğin gözetilmesi bağlamında felsefesi dahil hukuk konusundaki bir eksiklik aynı zamanda çocukları geleceğin çalması veya karartılmasını da bu şekilde belirlemektedir. Bu boyut ve özelliği anlamak ve değerlendirmek sosyal hizmet(ler) içinde geçerlidir. Özellikle sistem ve uygulamalar ele alındığında hukuksal açıdan sosyal hizmetten uzaklaşma ve/veya görmezden gelinmeler var olan normalin ve uygunluğun, tutarlılığının dışında bozulma ve yozlaşmaya böylece neden olabilmektedir. Aynı zamanda hukuk adına yapılan böyle bir tercih ve katkılar ile adalet hizmeti dahil bir anomi hali de söz konusu olabilmektedir. Özellikle kişilerin ait olunan bir topluluktan özgürlük yurttaşlığa dönüşüm ile birlikte hayırseverlikten/ yardımseverlikten kamusal bir hizmet olan sosyal hizmete yönelik var olan bu dönüşüme rağmen bilim ve teknik açıdan uzaklaşma ise diğer önemli bir bozulma ve yozlaşmaya neden olabilmektedir. Adil bir uygunluğun, tutarlılığın adalet hizmeti açısından aranılması gereken bir gözetimin engellendiği uygulamalar böyle bir yozlaşmanın ek bir kaynağı olabilmektedir. Hukuk eli ile böyle bir bozulma/ yozlaşma sonucu oluşan bu birliktelik çocuk ve insanlık açısından bir tehdit ve tehlikeye de dönüşebilmektedir. Toplumsal açıdan adil bir sosyal adaletin korunması ve savunulması içinde öne çıkan sosyal hizmetin adaletin temel bir parçası olması ve adalet dahil hakların bir amaç olması yerine yozlaşmak için bir araçta olabilmektedir.

Aynı bardak içinde ki zeytinyağ ve su bilindiği gibi hiç bir zaman homojen bir karışım olamaz. Bu işin doğasıdır. Zeytinyağ daima üste çıkar. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere zeytinyağ "hukuk" ve sosyal hizmet "su" olduğu düşünülünce Türkiye de böyle bir birliktelik benzer bir örnektir. Adil olma ve davranma için söz konusu olan adalet hizmetine ulaşılmasının bu şekilde engellenmesi ve bir uyumun, uygunluğun birlikteliğinin de ele alınmadığı içinde önemli bir örnektir. Var olmasına rağmen birliktelik ve uyumda yoktur. Sosyal hizmet ve hukuk ile ilgili ayrıca bir oranda aranmadığı gibi hukuk ile oluşan baskın bir durum öne çıkmakta olup başta temel haklar olmak üzere adil olmak ile adalete ulaşım için hukuk aynı zamanda bir engel kaynağı olmaktadır. Kendine özgü oluşan bir düzen ve yozlaşma ile kendine ait hukuku oluşturma ile evrensellikten uzaklaşmaya da ayrıca neden

olabilmektedir.Sosyal hizmeti içeren böyle bir birliktelik ve bu örnek sağlık ve eğitim içinde aynı zaman da geçerlidir.

ÇOCUKLAR İÇİN "ADLİ DESTEK UZMANI" (?) GİBİ BİR ARAÇ

Böyle bir özellik ile suç mağdurları ve hakları ile de ilgili böyle bir hak bağlamında bir adalet hizmetinde söz konusu olan *soruşturma ve kovuşturma sürecinde ceza , ifade ve beyanının özel ortamda alınmasının gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen; mağdur, tanıkların yanı sıra ayrıca suça sürüklenen çocuklar ile cinsel suç, aile içi şiddet suçu mağdurları ve kırılğan gruba mensup diğer mağdurların ifade ve beyanları özel ortamda Cumhuriyet savcısı veya hâkim tarafından adli destek uzmanı aracılığıyla alınmasında bir hak kapsamında taslağa dahil edilmiştir.*Böylece mağdurlar/kurbanlar dışında "kırılğan gruplar" şeklinde sosyal hizmet açısından öncelikli bir alana yönelik özgün bir tanımlama da bu hakkın bir parçası olarak öngörülmüştür.Özellikle hukuksal açıdan suç mağduru dışında koruma konusunda sosyal hizmet ile ilgili bir uzaklaşma bu kapsam ve yaklaşım ile de öne çıkmaktadır..Gene taraf bir devlet olma açısından ayrı bir şekilde ele alınan suça sürüklenen çocukların bu tanıma dahil edilmesi ise ayrı bir çelişkidir.Suçta sürüklenen çocuk gibi garabet bir tanım ve çocukların baştan suça süreklendiği gibi bir hüküm ile birlikte baştan mağdur olduğunun da açıklandığı böyle bir birliktelik adil bir yargılamanın var olmadığının da diğer önemli bir ikrarıdır.İtirafır.İfşadır.Yozlaşmış bir hukuk açıсында önemli bir örnektir.

Böyle bir çelişkiler ve yozlaşma ile birlikte ek bir uygulama soruşturma dahil ceza muhakemesi açısından ayrı bir genişletmeyi de ayrıca hedeflenmiştir. Bir norm kapsamında da ek olarak bu ifadenin, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi kullanılmak suretiyle de alınabileceği bu tanımlar içinde özellikle kabul edilmiştir.Adli destek uzmanı gibi gene kendine özgü bir uzmanlık ve bir işlev/görev/araç öne çıkarılırken sosyal hizmet boyutu da buna dahil edilerek soruşturma görevlisi gibi ek bir görev/araç bu hak kapsamında da öne çıkarılmıştır.

Bilim dahil yasada normatif açıdan tartışmalı böyle bir hak bağlamında yer verilen adli destek uzmanı ise Daire Başkanlığı ile müdürlükler bünyesinde psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı kadrosunda çalışan görevlileri şeklinde tanımlanmıştır. Görüldüğü gibi "pedagog" diye mesleksel bir görev ve ünvan da bu kapsamda öne çıkarılmıştır (md.2/ğ)Böyle bir görev ve ünvan kuruluş ve teşkilatlara da çeşitli şekilde yansıtılmıştır.Sosyal hizmet açısından çocuğun yanında olunması , savunuculuk ve taraf gibi gibi bir görevin öne çıkarılması yerine psikolog ve pedagog (?) un dahil edildiği adli destek uzmanı gibi bir tanımlama ve uzmanlıkta öne çıkarılmıştır.Meslek mensubu olarak görev yapabilmek için mevzuat tarafından aranan şartları haiz olmak ve mesleğini yapabilmek için bir uzmanlık alanı da görüldüğü gibi oluşturulmuştur. Sosyal hizmet ile ilgili boyut kendi meslekleri dışında bir yetki ve görev ile de genişletilmek istenmektedir. Soruşturma ve kovuşturma gibi bir adalet hizmetinde adli kolluk gibi bir görevde yer alabilecek soruşturma memuru gibi bir yetki ve görev için de ayrı bir aracılık görevi öne çıkarken bir ifade alma bu hak kapsamında (?)da öngörülmüştür. Başta çocuklar kadınlar dahil suç kurbanların kamusal açıdan korunup kollanması,yardım edilmesi ve buna karşı oluşan mağduriyetin giderilmesini de içeren sosyal hizmetin hukuk ile ilişkisinin daraltılması ve/ veya engellenmesi içinde böyle bir özgünlük hak, hukuk ve adalet adına da hedeflenmiştir.

Bu birimlere ek olarak ÇKK kapsamında yer alan "suça sürüklenen çocuk" lar da mağdurlar ile birlikte ele alınması yeni bir özgünlüğü böylece kazandırılmıştır.(md.11/1) Kırılğan

gruplar adına da hem TCK hem ÇKK hemde CMK kapsamında uygulamaya yönelik bir üsül ve uygulamalar ile adli destek uzmanı gibi bir görevlendirme böyle bir hedefin kapsamında ayrıca ele alınmak istenmektedir. Böylece özgün bir tanım ve grupta kazandırılmaktadır. Somut bir bilgi ve değerlendirme için mesleksi açıdan gerekli olan bir uzmanlık başta sosyal hizmetin engellenmesi içindir. Hem hukuk hemde sosyal hizmet açısından bir bozulma/ yozlaştırma içinde somut örneklerden birisidir. Böylece başlık ve amaç ile çelişen bir durumda ortaya çıkmaktadır. Bir tutarlılık ve uygunluk aranmak yerine bu hedef ve amacın dışına taşınan bir uygulamanın öne çıkarıldığı ise bu taslakta açıkça hedeflenmiştir. Bu taslak düzenleme aynı zamanda hukuk ve sosyal hizmet ile ilgili ilişki ve bilgi düzeyinin de evrensel açıdan somut bir göstergesidir. Bardaktaki zeytinyağ gibi benzer bir örnektir. Su ,dolayısı ile sosyal hizmeti de yok saymıştır. Aynı zamanda çocuklara ve çocuk haklarına yönelik yükümlüğün ve içselleştirmenin bozulma/yozlaşma dahil ayrı bir düzey noktası da ayrıca olmuştur.

Buna bağlı olarak ayrıca çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararı, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde diğer taraf veya vekilinde içeren bir uygulama öne çıkarılmıştır. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair hizmetler başlığı altında da ayrıca ele alınmıştır.(md.16)Bu uygulamaya yönelik **pedagog** ,psikolog ve sosyal çalışmacıları da içeren adli destek uzmanı gibi bir ünvan ve görevde bu düzenlemelere yansıtılmıştır. Taslağın başında yer alan suç mağdur/kurbanları dışında bir tutarlılık ve uygunluğun aranmadığı gibi sosyal hizmet ile ilgili sistem ve kurumsal bir ilişkinin hukuk açısından hala ele alınmadığı bir durumda böyle bir bozulmanın/yozlaşmanın bir örneği olabilmektedir.

Suç mağdurlarının dışında sosyal hizmet ve hukuk açısından ortaya çıkan bu yozlaşmaya ek olarak Sağlık Bakanlığınca, cinsel suç mağdurlarının tekrarlanan mağduriyetini önlemek, adli ve tıbbî işlemlerin bu alanda eğitilmiş kişilerden oluşan bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini temin etmek üzere adalet komisyonu bulunan yerlerde özel merkezler kurulması gibi bir düzenleme de bu hak kapsamında ele alınmıştır.(md.17)Cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetlerde ayrıca bu başlık altında hedeflenmiştir.

Hedeflenen böyle düzenlemelere yönelik yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümlerde bu taslakta ayrıca ele alınmıştır. Bunların arasında 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanununun 5. maddesinin de yer alan "Uzmanlardan yararlanma" şekli de değiştirilmek istenmektedir. Yeni bir görevlendirme öngörülürken aynı zamanda mahkemece verilecek "diğer" görevleri yapmak üzere psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacılardan yararlanılır şeklinde bir düzenlemede öngörülmektedir. "Diğer" gibi belirsiz bir görev ve görevliler ile görüleceği gibi sosyal hizmet uygulamalarına yönelik bir araştırma ve raporlama konusunda sosyal hizmet konusunda eğitim almamış kişiler dışındaki psikolog ve "pedagog" gibi mesleksi bir yetki ve görevde birlikte öngörülmek istenmiştir.(md.33/3) Aslında ÇKK ile çocuk hakları adına sosyal hizmet ve hukuk açısından oluşturulan bir yozlaşmanın da diğer devamının da bir örneğidir.

Bunun devamı ile de bu maddeler arasında 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda ele alınmıştır. ÇKK tanımında yer alan sosyal çalışma görevlileri için söz konusu olan "atananların" ibaresi "görevlendirilenlerin," şeklinde değiştirilmiştir. Buna ek olarak yeni yetkilendirme ve görevde öngörülmüştür.(md.33/6)

Mağdur Hakları gibi önemli bir yapılanma ve uygulama arasında aslında İstanbul Sözleşmesi gibi suç mağdurları/kurbanların ile ilgili öngörülen bir uygulamanın dışında çocuk teslimi gibi bu uygulamaların yanı sıra suça sürüklenen çocuklarının bu kapsamda ele alınmak istenmesinin bir hak kapsamında kısaca ele alındığında ise ayrı ayrı yeni sorunlara neden olacağı başta bilim,teknik ve normatif açıdan görülmektedir.Hukuk ve sosyal hizmet ile ilgili evrensel bir bilgi ve bilim konusunda öncelik olan saygı konusundaki eksiklik bu bozulma/ yozlaşma ve sorunları daha derinleştirmektedir. Adalet hizmetinin bir parçası olan sosyal hizmet ile ilgili bir uygunluk ve tutarlılık görülmediği gibi hukuk ile ilgili bir ilişki ise aranılmamıştır. Adalet ile ilgili gözetim konusunda sosyal hizmet ile ilişkinin koparılması ve/ veya yozlaşmasında bu yönde önemli diğer bir örnektir.Başta çocuk ve mağdur hakları adına adil bir yargılama boyutu da dahil hukuksal açıdan önemli sorunlara neden olduğu da gayet açıktır.

ÇOCUK İZLEME MERKEZİ (ÇİM)

Özellikle de cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetlerdeki bu başlık altında Sağlık Bakanlığınca Çocuk İzleme Merkezi gibi bir uygulamaya yönelik gerekçe de yer almaktadır. Adalet Bakanlığınca açıklanmış bu açık bilgi birlikte ele alındığında 2012 den beri söz konusu olan uygulamaların başta hukuk olmak üzere sosyal hizmetler açısından yeniden değerlendirilmesini de gerektirmektedir.. Görüleceği gibi bu gerekçede "*Maddeyle, cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmetler düzenlenmiştir. 2012/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulan çocuk izlem merkezleri kanuni dayanağa kavuşturulmakta, ayrıca söz konusu merkezlerde sadece istismara uğrayan çocuklara yönelik değil aynı zamanda bütün cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmet sunulmasına imkan sağlanmaktadır. Bu haliyle İstanbul Sözleşmesi hükümlerine uygun olarak çocuk izlem merkezlerinin çalışma alanı genişletilmektedir.*" şeklinde yansıtılmıştır.Bu bilgi ile Sağlık Bakanlığınca halen 2012/20 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile çocuk izlem merkezlerinin kanuni bir dayanağının hala olmadığı vede Adalet Bakanlığınca yapılacak bir düzenleme ile kavuşturulmak istenmesi bu gerekçe de açıkça açıklanmaktadır. Soruşturma kpasamında yapılmış olan böyle bir bilgi ve açıklama hem TCK hemde CMK kapsamında 2012 den beri günümüze kadar devam eden bu uygulamaların yasalara ve hukuka dayalı olmadığı ve sadece yürüten tarafınca öngörülen bir yetki ve görev ile yürütüldüğü de açık bir ikrardır. İtiraftır.Gerçeğinde ifşasıdır.Özellikle başta savcılar ve yargıçlar açısından çocuk ile iletişim konusunda bir yetkinliği hala mümkün olmasında ayrı bir hicap noktası olup ayrı bir ikrar / itiraf/ ifşaat noktasıdır.Soruşturma kapsamında yalan makinası ve soruşturma memuru gibi bir yetki , görev dinlenen vede bilgilerin doğrultması için böyle bir aracılık, böyle bir işlev de sosyal hizmet çalışanların yer aldığı bir sağlık hizmeti sağlamıştır . Sosyal hizmet(ler) amacına ve savunuculuk görevi yerine mesleğin dışında soruşturma memuru gibi başka bir görevde yer alması aynı zamanda diğer önemli bir hicap noktasıdır..İkrar ve itiraftır. Özellikle de yansıyan diğer bilgiler (3) birlikte değerlendirildiğinde başta adil yargılama açısından ceza muhakemesi hakkının dışın da bu eksikliğin giderilmesi için açıklanmış olan bu ikrar/itiraf/ifşa mevcut uygulamaların da ayrıca değerlendirilmesini başta adil bir yargılama açısından hukuksal açıdan zorunlu kılmaktadır.

Sağlık hizmetinde tıp dışında yer alan bir sosyal iyileştirme ve sosyal hizmetlerden yararlanma hakkı gibi bir yükümlükte adli görüşmeci gibi yasal bir düzenleme olmadan böyle bir soruşturma memurluğu gibi bir görevde adil bir yargılama ilgili bir ihlalinde bir parçası olmaktadır.Soruşturma ile ilgili olarak hala Türkiye de adli polis gibi bir yetkinliğin adalet

hizmetinde yer alması konusundaki engel ve eksikliği giderilmesi için de bir özgünlük sağlık hizmeti ile de genişletilmiştir. Bu özgün durum ve uygulama hala hukuksal bir uygunluk ve güvence kapsamında değildir. Özellikle savunuculuk ve taraf olma gibi sosyal hizmet ile ilgili bu boyutun yanı sıra hukuksal ve bilim açısından bir uygunluğun ve tutarlığın ise hala aranmadığı bir durumda öne çıkmaktadır. Özellikle yürütme tarafınca yapılan idari bir talimat ile öngörülen böyle bir uygulamanın Anayasada yer alan 137 inci maddesi dahil diğer yükümlülüklerle rağmen adalet açısından hala gözetilmiş olmaması böyle bir ortaklığının parçası olabilmektedir. Sosyal hizmet bilim ve tekniği açısından öne çıkan bu aykırılığın ihlalin ve ceza hukuku açısından oluşan bu ihlallerin tasarısı da ceza muhakemesi gibi bir hak ile giderilmek istenmesi ayrı ve yeni sorunlara neden olduğu açıktır. Özellikle böyle bir merkez ile soruşturma kapsamında yapılan işlemlerin hala kanunu uygunluğu aranılmadığı gibi yürütme ile öngörülen bir idari talimat ile sağlanan böyle bir yapı ve bir bilginin "yok" hükmünde sayılması kurban ve fail açısından da adil bir yargılama boyutunun ikrar/itirafıdır. Bu talimat savcı ve hakime yönelik olup bu durumların birlikte ele alınmasını da öncelikli kılmaktadır.

Ayrıca söz konusu olan çocukların cinsel istismarı kapsamında çocuk kurbanların zorunlu müdafilerinin yanında olması gibi bir avukatlık hizmeti içinde geçerli bir durum ortaya çıkmaktadır. Yaşanılan bir sorunun giderilmesi içinde kırk katır yerine kırk satır gibi böyle bir yöntem için adil bir yargılama boyutunu görmezden gelinmesi aynı zamanda böyle bir sürecin parçası da olabilmektedir. Bu durum aynı zamanda 18 yaş altındaki fail çocuklar için ayrıca diğer bir aykırılığa ayrıca neden olup bu aykırılığın adil bir yargılama açısından gözetilmesini de ayrıca gerektirmektedir. CMK kapsamında zorunlu bir avukatlık hizmetinde yer alan bir savunma boyutun görmezden gelmek ve böyle bir talimat ve işlemi meşru kılmak aynı zamanda önemli bir görev kusuru özelliğini çeşitli mağduriyetler ile birlikte kazandırmaktadır.

ADLİ İFADE GÖRÜŞME ODASI

Yargıç ve savcılarının hala çocuklar ile dinlenilmesi konusunda 2005 yılından beri bir beceri ve yetkin aranılmaması nedeni ile ortaya çıkan bu sorunun giderilmesi için hedeflenen bu düzenleme ve uygulamaların arasında ayrıca adli görüşme odaları gibi bir uygulamada diğer önemli bir örnektir. UNICEF danışmanlığı yürütülen bu uygulama ifade alma odaları diyede öncelikle adlandırılmıştır. Böyle bir süreç ile de görüleceği gibi Bakanlık web sayfasında "Adli Görüşme Odaları Yönetmeliği" gibi bir yönetmelikte söz konusudur. (4)ÇİM Başbakanlık talimatı ile benzer bir uygulamanın 05/01/2017 tarihli Bakan oluru ile ÇİM gibi bir uygulama Adli Görüşme Odaları (AGO) şeklinde adliye binalarında da öngörülmüştür. Savcı ve yargıçlar için de Bakanlıkça bir talimat ve uygulama öne çıkarılmıştır. Bu odaların işlevsel olması için gerekli olan hazırlık çalışmaları da bu kapsamda tamamlanmış ve 03/04/2017 tarihi itibarıyla AGO'lar kullanılmaya başlanmıştır. Adli görüşme odalarının yönetimsel işleyişlerinin, iş akışlarının, adli görüşme odalarında görev alacak uzman ve diğer personellerin hizmet ve çalışma standartlarının belirlenmesi amacıyla, "Adli Görüşme Odaları Yönetmeliği" hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Savcı ve hakim ve avukatlar ile birlikte diğer çalışanlar için bir eğitimde UNICEF danışmanlığı ile halen yürütülmektedir. Bu eğitimler aynı zamanda başta çocuk hakları adına tüm meslekler açısından da ayrı bir hicap noktasıdır. 2005 den beri hala ÇOCUK KORUMA(MA) KANUNunun da ikrarıdır. Adalet Bakanlığında açık bir itirafı ve ifşaatıdır.

Dolayısı ile hala yasal bir kuruluş olmadan ve resmi gazete yayınlanmamış bakanlık talimat niteliğindeki bu yönetmeliğin taslak kanundan önce yayınlandığı da görülmektedir. Bakanlık

talimatı ile de taslakta yer alan ceza muhakemesine yönelik hakkın (md.9/1) bu yönetmeliğe yönelik olduğu da gayet açıktır. Halen yasada olmayan ancak yürütme tarafınca yapılan idari bir talimat /uygulama soruşturma ve kovuşturma kapsamında da benzer bir şekilde mümkün kılınmaktadır.Savcı ve yargıçları da içeren böyle bir talimat niteliğindeki bu yönetmelik sadece mağdurlar ile ilgili olmayıp suça sürüklenen çocukları da bir şekilde dahil etmiştir.Hukuk adına ve soruşturma bağlamında (ÇKK/mad.15) yer alan savcı ile yüzyüze bir dinleme ve bilgi alma yerine bu uygulama ile ifade alınması bu yönetmelikle mümkün kılınırken ortaya çıkan bu sorunun bu taslak düzenleme ile giderilmesinin hedeflendiği görülmektedir.Fakat ÇKK/15.madde de aynı zamanda geçerli kılınmakta istenmektedir. Ayrıca bu yönetmeliğin tanımlar ile ilgili bu madde de yer verilen uzman ise " *Aile, çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri bünyesinde psikolog, **pedagog** ve sosyal çalışmacı kadrosunda çalışan görevliler ile Ceza Muhakemesi Kanunu ve 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gereğince bu Yönetmelik kapsamına giren konulara ilişkin olarak tayin edilen* " şeklindedir.Uzmanların arasında görüleceği gibi sosyal çalışmacının dışında,psikolog ve **pedagog** da bahsedilmiş olup bu mesleklere yönelik benzer bir görev ve yetkide kendi meslekleri dışında öne çıkarılmıştır. Aynı zamanda CMK nın 150 inci maddesi ile zorunlu bir görev olan "MÜDAFİİ"lerin hukuki açıdan çocuğun TARAF olması yan yana ve birlikte olunması ise böyle bir uygulamanın parçasıdır.Ancak soruşturma kapsamında ÇİM ve AGO gibi uygulama yer alanların düzenlenmiş olduğu bir tutanağın müfaii'nin soruşturma memurluğu düzeyine indirgenmesi de hukuk açısından önemli bir değerlendirme noktası da olabilmektedir.

Türkiyede 30 milyona yakın çocukları ve her sene 400 bine yakın çocuk ve gencinde ayrıca dahil olduğu böyle bir adalet hizmetinde başta çocukların korunması dahil sosyal hizmet boyutu ile ilgili hukuksal sorunların gene ve sadece hukuk uygulamaları ile hedeflenmek istendiğinde bu taslakta öne çıkabilmektedir. Öncelikli olarak adalet hizmeti dışında sosyal hizmet ve resmi vesayet gibi bir kurumsal yapı ve özelliğinin var olması konusunda hukukçular açısından hem evrensel hemde sistem açısından uygunluk aranması konusundaki pntilik ve görmezden gelinmesi hukuk ve sosyal hizmet ile ilgili ilişki ve düzey ile de ilgilidir.Özellikle oluşturulan ve özellik hukuk bilim konusundaki eksiklere dayalı var olan sorunların giderilmesi için de yeni bir uygulama görüldüğü gibi bu taslakta hedeflenmiştir.Bu taslağın 16 ıncı maddesi "çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair hizmetler" başlığı altında görüldüğü gibi gene "Kırılgan Gruplara Yönelik Hizmetler" kapsamında ele alınmıştır.Muhtemelen bu taslağa yansıtılmanın da bir kaynağı olabilmektedir. Özellikle söz konusu olan bir boşanma bağlamında çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinin tarafların karşılıklı hoşgörü ve anlayış ile rızaları dahilinde herhangi bir adli prosedüre gerek kalmaksızın gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ancak, bu işlemlerin rıza dahilinde gerçekleştirilememesi halinde çocuğu korumak ve topluma yararlı bir birey olarak yetişmesini sağlamak amacıyla bu işlemlerin yerine getirilebilmesi için bir sistem tesis edilmesinin gerekmektedir gerekçede yansıtılmıştır. Bu zorunluluktan yola çıkılarak, mevcut icra odaklı sistemden vazgeçilmiş ve çocuğun üstün yararını önceleyen ve çocuk merkezli yeni bir modelin geliştirildiği de açıklanmıştır.Böyle bir yeni icat bağlamında ve halen yasal dayanağı olmayan Daire Başkanlığının web sayfasında yer alan bazı bilgiler de bu modele yöneliktir. Camı kıran ve camın giderilmesi içinde camcın gönderildiği bir ihtiyaç ile de bu düzenlemeye yönelik bir gerekçeyi ve zemini de özellikle yansıtan bir raporda bu uygulamaya yönelik olduğuda görülmektedir..Bu bilgiler ile de taslağa ve başka bir boyuta da taşınmıştır.Bu raporun görüleceği gibi adli destek uzmanı gibi bir görev ve yetki için bir zemin de oluştururken "3.3.4.2. Çocuk Teslimlerinde Görev Alabilecek Uzmanları" başlığı altında sosyal çalışmacı,**pedagog**, psikolog , çocuk gelişimcisi,eğitimciler ve diğer uzmanlara da ayrıca yer verilmiştir.(5)

PEDAGOG(?)

Bu bilgilerin arasında yer alan 53.sayfada ise 3.3.4.2.2 Pedagog başlığı altındaki bu bilgiler ise aynen şu şekildedir. "Pedagog, çocukların ve gençlerin fiziksel,alımları,ülkemizde pedagoji bölümü olmaması nedeniyle, en az dört yıllık eğitim zihinsel, duygusal, ahlaki vb. gelişimlerini izleyen, takip eden ve bu gelişimin olması gerektiği gibi sürmesine katkı sağlamayı amaç edinen insanlara denir. Pedagoji terimi de genel olarak eğitim bilimi anlamında kullanılır (Kanat, 1966; Aktaran,Belgin, 2011: 94). **Ülkemizde 1980'li yıllarda fakültelerin pedagoji bölümlerinin kapanması neticesinde yalnızca lisans diploması ile akademik olarak pedagog unvanına sahip kişiler artık bulunmamaktadır. Buna karşın gerek 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun'un "Aile mahkemeleri bünyesinde bulunan uzmanlar" kenar başlıklı 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının birinci bendinde yer alan "Üzere Adalet Bakanlığınca, tercihan; evli ve çocuk sahibi, otuz yaşını doldurmuş ve aile sorunları alanında lisansüstü eğitim yapmış olanlar arasından, birer psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atanır." hükmü, gerekse de 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun "Tanımlar" kenar başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan "Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını ifade eder." hükmü gereğince Aile, Çocuk ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri bünyesinde çalıştırılmak üzere pedagog alımları yapılmaya devam etmektedir. Bu kapsamda ilk olarak 2005 yılında yapılan pedagog alımları,ülkemizde pedagoji bölümü olmaması nedeniyle, en az dört yıllık eğitim veren eğitim fakültelerinden **pedagojik formasyon alarak mezun olanlar arasından 2004 KPSS sonuçlarına göre yapılmıştır. Daha sonra ve hala yapılan pedagog alımlarında ise eğitim fakültelerinin eğitim bilimleri (psikolojik danışmanlık ve rehberlik, eğitim programları ve öğretim, eğitimde ölçme ve değerlendirme,eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi)bölümlerinden mezun olanlar arasından Kamu Personeli Seçme Sınavı ve mülakat sonuçlarına göre yapılmaktadır.** " Dolayısı ile 1980 yılından sonra pedagoji gibi uygulamalı bir bilim yerine teoriye dayalı bir bilimin kapatılması ve **pedagog unvanına sahip kişilerin artık bulunmadığı** açıkça bu raporda yer verilirken "**BUNA KARŞIN**" gibi ek bir açıklamada önemli bir açık ikrardır.İtiraf ve gerçek bir ifşaadır.**

2003 de yapılmış düzenleme ile de bilim ve uygulama açısından karşılığı olmayan bir yetki ve görevin hala söz konusu olması ise ayrı ve önemli bir ikrar/itiraftır.Ortaya çıkarılan bu boşluğun giderilmesi için hukuk ve sosyal hizmet ile ilgili bilim dahil her hangi bir şekilde bir uygunluk aranmadığı bir yetki ve görevin Adalet Bakanlığınca yapmış olduğu bu açıklanma diğer önemli bir ikrar ve itirafların arasında yer alması hukuk açısından ayrı bir hicap noktasıdır.Aynı zamanda kendi meslekleri dışında yetkisi olmayan bir meslek ve uygulamayı benimseyip meşrulaştırılması da diğer ayrı bir hicap noktasıdır..Bu ikrar,ifşaat kapsamında görüldüğü gibi psikoloji bilimin bir türevi bağlamında psikolojik danışmanlık ve rehberlik gibi eğitim ve bir uygulama ile kısaca PDR gibi bir meslekten de bahsedilmektedir. Türkiye'nin kendi sisteminde yer alan Kıta Avrupasında böyle bir akademik eğitim söz konusu olmasına rağmen rehber öğretmenlik gibi bir yetki ve görevin diğer bir dayanağı da öğretmenlik olup eğitim formasyonu da sadece bu yöndedir.Sosyal hizmet ile ilgili her hangi bir bilim ve uygulama açısından ise bir ilişki söz konusu değildir. Ortada pedagoji eğitimi olmamasına ve meslekleri PDR diye bir ünvan ve görev öne çıkarken Adalet Bakanlığı tarafınca yasal düzenlemede karşılığı olmayan ve ancak bir yorum ve bir talimat ile böyle bir görev bu ikrar ile de söz konusudur.

Sosyal hizmet ile ilgili benzer bir görev ve yetki ile öne çıkarılması ise hem sosyal hizmetin hemde hukuk açısından bir yozlaşma içinde önemli bir örnektir.Bu yozlaşma aynı zamanda bir adalet hizmetinde sosyal hizmet ile var olması gereken ilişkisini daraltmak ve hukuk ile ilgili alanı da genişleterek evrensellik dışında kendine özgü bir hukuk öne çıkmaktadır.Çocuklar ve haklar adına adalet hizmeti kendince verilmekte istenmektedir. Özellikle hukuk açısından aranılan sosyal hizmet ile ilgili yargı ve adalet hizmetinin dışında sosyal hizmet gibi kamusal bir hizmet ve uygulamalar konusunda evrensel ve sistem açısından var olan zorunlu ilişki de ortadan bu talimat ile kalkabilmektedir.Buna bağlı olarak sosyal inceleme/araştırma gibi aranılan bir araç ve yöntemler arasında bir yetki ve görev için benzer bir yetkinin bir talimat ile gerçekleştirilmesi adil bir yargılama boyutunu da engellemek içindir.Sosyal hizmet ve hukuk açısından böyle bir yozlaşma ve benzer durum psikologlar içinde geçerlidir.Kendi meslekleri dışında bir yetki gaspı gibi bir durumda öne çıktığı gibi en azında böyle bir pragmatizm içinde önemli bir örnek olup sadece çocukların haklarını kısaca engellemeye yönelik olduğu da açık ve acı bir gerçektir.

Böyle bir pragmatizm ve Adalet Bakanlığında yapılan bu ikrar/itiraf aynı zamanda 9/1/2003 tarihli ve 4787 sayılı Aile Mahkemesi ile de ayrıca önemlidir.Anayasanın 90 maddesinde 7.5.2004 tarihinden yapılmış olan düzenleme ile başta Çocuk Hakları Sözleşmesi,Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı gibi sosyal hizmetler ile ilgili bu sözleşmelerin iç hukukun bir parçası olması bu düzenlemeyi de yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır.Sözleşmede yer alan hukuk ve sosyal hizmet ile ilgili oluşturulan bu ilişki vede sosyal hizmet ile ilgili oluşan yükümlülüklerinde hala gözetilmediği bir durumda bu itiraf/ifşaa ile de açıkça ortaya çıkmaktadır.Böyle bir görmezden gelme ve kendi meslekleri dışında bir yetki ve görevin sağlanması için ise ÇKK na öngörülen sosyal çalışma görevlisi gibi garabet tanımlama bir pragmatizmde dönüşmüştür.Adil bir yargılama boyutunun hiç bir şekilde ele alınmaması son yapılan taslak düzenleme böyle bir yozlaşmanın da somut bir yansıması olabilmektedir.Gene karşılığı olmayan mesleksi bir özellik adli destek uzmanı gibi garabet bir uygulamada görüldüğü gibi devam edilmesi istenmiştir.

Özellikle Aile Mahkemesi bağlamında öngörülen düzenlemeler ile pedagog gibi bir yetki ve görevin uygulamalara yansımaları Yargıtay gibir kararlarda hukuksal açıdan yansımaktadır.Örneğin velayetin düzenlemesi ile ilgili T.C.YARGITAY,2. HUKUK DAİRESİ E. 2015/19053,K. 2016/11172.T. 6.6.2016 Kararıda bu yöndedir.(5) Görüleveği bu kararda uzman raporu olarak ayrıca ele alınırken "(Velayet Düzenlemesi – Psikolog Pedagog ve Sosyal Çalışmacı Niteliğindeki Uzman veya Uzmanlardan Müşterek Çocuğun Anne ve Baba Yanındaki Barınma ve Yaşama Koşullarını da Değerlendirir İçerikte Sosyal İnceleme Raporu İstenmesi Gerektiği)" şeklinde karar yansıtılmıştır.Dolayısı ile ortadan kalakan bir bilim ve mesleğin ortadan kalkmasına rağmen kendi mesleği dışındaki kişilerin bakanlık tarafından yapılmış olan bir talimat ile pedagog diye yer verilmesi ve sosyal hizmet konusunda eğitim almamalarına rağmen böyle bir raporun düzenlemesinin adil bir yargılama açısından ele alınmayıp kararlaşmasıda hukuk açısından yozlaşmanın daha da derinleşme içinde bir örnektir.

EKLER

1.

2. <http://www.adalet.gov.tr/Tasarilar/>

<http://www.adalet.gov.tr/Tasarilar/1magdurhaklarikanuntasarisi.pdf>

3.<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2332>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2338>

4.<http://www.magdur.adalet.gov.tr/adli-gorusme-odalari-yonetmeli-01256>

<http://www.hurriyet.com.tr/adli-gorusme-odasina-336-talep-40502919>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2317>

<http://sosyalhizmetuzmanlari.com/Icerik/Makale/2160>

5. <http://www.magdur.adalet.gov.tr/cocuk-teslimi-surecine-magduriyet-odakli-yaklasim-01497>

6.<http://yasingirgin.com/velayet-davasinda-uzmanlardan-alinacak-sosyal-inceleme-raporu/>